

Iz Proseka na Primorskem 11. pros. (.) Letos prihaja osem iztisov „Novic“ v našo malo vas — kaj ne, da je to velik korak naprej do omike? Pa kaj se je nam naročnikom pripetilo zadnje dni lanskega leta? Da bi poslali naročnino vsi skupaj v Ljubljano, se snidemo v neko gostivnico, da napišemo napise in pripravimo denar. Te naše naročilne pomenke pa je brž neka vplašena dušica, ki ali ni razumela, kaj smo govorili, ali je nalašč narobe zavila, v veliko strašilo nekterim obrnila, kajti drugi dan pride nekdo krčmarico prašat: „je li res, da bote imeli pri vas casin slavo?“ Revica ne ume, kaj je „casin slavo“, in na vseh udih trepeče od straha, ker ni vedila, kaj je neki to, ter pravi, da ne trpi v svoji hiši kaj tacega za nobene denarje. K sreči pride mož njeni domu; precij ga poprašaja: „ti, kaj res, da bomo imeli mi „casin?“ Mož se ji smeja in ji razloži, kaj da je „casin slavo“ — da je čitavnica, to je družbica, ki bere domače (slovenske) časnike, pa tudi družih ne zametuje, ki poje slovenske pesmi in se sicer razveseljuje po domače, in pa pristavi: „pusti norce, kaj ne znaš, da je kmali pust.“ — Jez pa dostavljam: ubogi revčiki, da vas tako mrzi slovenščina, naš domači jezik; ne bojte se ne, da bi vam pokopali laščino; le držite se je za rep kakor vam drago, le to varite, da nam ne segate v naše pravice. „Mi po svoje, vi po svoje“ — tako je vsem pravo; saj ste tudi vi kakor mi prve dni tega meseca vživali strašno burjo, ki ni prizanesla ne slovenskim ne laškim dimnikom, ne vašim oljkam ne našim itd. Z Bogom tedaj!

Iz Barkole pri Trstu. M. K. — 9. t. m. se dva barkolanska mladenča napravita ob 10. uri zvečer, da bi ladjico na bolj globoko morje prepeljala, in drugi dan bolj rano na delo šla. Ko si z veslom k zidu pomagata, se jima pa eno veslo zlomi in hipoma ju strašna nevihta zažene v naročje togotnih valov silo deleč na morje. Nevihta je bila taka, da celó parobrod bi ne bil mogel po morji naprej. Da sta se vendar rešila iz take nevarnosti, jima je njuna srčnost in razumnost pomagala. Znala sta porabiti zlomljeno veslo za vladiko, s katero sta ladijo vladala, da jima ni voda va-njo šla. Drugi dan ju zagleda straža na morji blizu Grada, ter ju več mrtva kot živa iz velike nevarnosti reši. Vsaki se čudi, da sta si znala z veslom namesti vladike (timona) pomagati.

Iz Lokavce na Goriškem 18. pros. T. S. — Naj popisom, ki so jih o strašnem viharju prinesle poslednje „Novice“, dodamo še tudi iz naše ipavske doline, da prvih 5 dni novega leta bode v vremenskih zgodovinskih bukvah na veke zapisano ostalo zavoljo grozne burje, ki je razsajala neprenehoma do 6. t. m., da je bilo strah in groza ljudi. Razstrgala je veliko streh, nekatere je kar deleč odnesla. Škoda je velika. Pa sliši se tudi, da tam pa tam je tudi marsikak človek žalostno smrt storil; uni kraj Črnič so našli človeka mrtvega, pa tudi med Kamnjem družega v snegu zmrznjenega.

Iz Loke 17. jan. Tudi naša čitavnica bo letos, in sicer prihodnjo nedeljo, 24. dné t. m., obhajala spomin Vodnikov v slovesni besedi. Vabimo k slovesnosti tej častite naše tukajšne in unanje ude.

Odbor čitavnice.

Iz Ljubljane. Prihodnji ljubljanski sejm, ki se začne v pondeljek 25. dne t. m., bo zopet tudi sejm za vsako živino, toda goveja živina in drobnica, ki se na sejm pripelje, mora biti domača kranjska in pa le iz taci kantonov, ki niso na hrvaški meji, ker na Hrvaškem je še zmiraj goveja kuga in takih sosednih krajev se je tedaj še zmiraj bati, da se po njih zopet ne zatrosi kuga. Tako zapoveduje oglas c. kr. deželne vlade od 13. dne t. m., po katerem se iz loškega, rib-

niškega, kočevskega, črnomaljskega, metliškega, kostanjeviškega in novomeškega kantona še ne sme živina na sejme peljati, pa tudi v nobenem kraju teh kantonov ne smejo še sejmi biti. Dalje zapoveduje ta ukaz, da vsak gospodar, ki hoče živino na sejm gnati, se mora popred oskrbeti s zdravim listom, ki mu ga dá župan njegovega kraja brez plačila. — Tudi povsod drugod so s temi pogoji živinski sejmi zopet pripuščeni, le v omenjenih, hrvaški deželi sosednih kantonih na Dolenskem in Notranjskem ne.

— Kakor se sliši, neha pasja kontumacija v Ljubljani zadnji dan tega mesca.

— Zavoljo bolezní odložena končna obravnava tiskarne pravde, ki jo imata gosp. Miroslav Vilhar in faktor Egerjeve tiskarnice g. A. Klein zavoljo sestavka o „mednarodnih mejah“, bo 21. dné t. m. pri c. k. deželni sodnii.

— Zopet je v čitavnici naši v nedeljo bilo prav lepo in veselo. Veselica se je začela z Riharjevo pesmijo „Na razhodu“ (z besedami Tomanovimi) in za njo je dr. Jan. Bleiweis bral drugi del „kritike človeških jedil in pijač.“ Potem se je, kakor je že o pustu po vsem svetu navada, začel ples; dvorana je bila čez in čez polna. Memo tega, ko se čujejo od vseh strani tožbe, da je v kazini premalo, na strelišču pa celó celó malo ljudi, se more čitavnica vsakrat ponašati z obilostjo. — Prihodnjo nedeljo je zopet veselica, in ker čitavnica vedno sklepa „utile dulci“, se bode zopet začela s petjem (morebiti bo že kor gosp. Fabjanovih učencev prvokrat pel) in z berilom gospoda dr. Etbina Costa-ta „o zgodovini v občé.“

— Mestni odbor je te dni na predlog gosp. župana Ambrožu poslal Njih eksc. grofu Ant. Auerspergu zahvalnico, da se je v zbornici gospôski 11. dan t. m. krepko potegnil za ustavo. Čeravno bi mu bili še raji podpisali zahvalnico za njegov govor 14. dne t. m., da se je spomnil davkovskih težav naše dežele in je ministerstvo očitno vprašal: kako je to, da je „prošnja deželnega kranjskega zbora pod mizo padla?“, vendar tudi ne ugovarjamo temu, da se mu pohvali ustavoljubnost, ktere bi sicer moral vsak navdan biti, kdor sedi v državnem ali deželnem zboru, in da je znamenje zeló jetičnih naših časov, ako se svet zdaj tako suče, da je treba zahvalnic dajati temu in unemu, za to, kar je dolžnost vsakega! Radi verjamemo, da je slavnega grofa zbolelo, ko je slišal nevarnost liberalizma presilno povdarjati; al naj verjame zdaj tudi gosp. grof, kako je še vse bolj nas speklo tisto, kar je on v 7. seji lanskega deželnega zbora govoril, ko se je ustavna ravnopravnost, tedaj tudi „liberalizem“, za naš materni jezik zahtevala. Tako se povračuje vse na svetu! Pa kakor gospod grof gotovo ima to tolažbo, da bode v kljub vsem nasprotnikom v Avstrii ustava obveljala, tako imamo tudi mi popolno prepričanje, da bojo tudi v kljub vsem zaprekam obveljale pravice narodne, ki so duša ustavi in kterim ni konkordatni „absolutizem“ zopernik, ampak preveliki nemški „liberalizem“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V zbornici gospôski državnega zbora se je pretekli teden sklenila obravnava državnih stroškov in dohodkov za leto 1864. Več reči je izbrisala ta zbornica, ki jih je sprejela zbornica poslancev, nasproti pa je tudi marsikaj sprejela, kar je una izbrisala, tako, na priliko, je sprejela zbornica gosposka tistih 50.000 fl. za potrebsine hrvaških sodnij. Veliko pozornost je v seji 11. t. m. izbudil govor grofa Antona Auersperga, in sicer tako, da ga je zavoljo tega govora dunajsko

mesto za častnega mestjana izvolilo. Ko je gospod grof besedo poprijel, je najpred zagovarjal častljivost stanú sodniškega in potrebo, da se bolje plačujejo memo družih uradnikov, da po tem so še le prav nezavisni itd. Potem pa se je obrnil do govornikov, ki so bolj ali manj očitno napadali liberalizem (svobodoljubnost), rekši, da si on svobode ne more misliti brez pravice, pa da je prav lahko mogoče, da ljubimo svobodo, pa vendar zavoljo tega nismo zoper plemstvo ali vero; ni prav tedaj, da se plaši svet s strašili prekucijnimi, ako se govori o svobodi. Dalje zavrača napačno mnenje, da le tedaj se more v državnem stroškovniku (budget, izgovarjaj büdžé) premeniti kaj, ako obe zbornici in vlada v to dovolijo. Tudi v dnarnih zadevah — pravi — mora ustavnost vladati, ne pa absolutizem (samovladarstvu), in Bog ne daj, da bi ustava bila le plajšč, pod katerim bi se absolutistično nakladali davki. Dve zbornici in razmere med njima so nevarne zlasti o dnarnih zadevah, zakaj, kakor dva človeka moreta vsak svojo misel imeti, tako tudi dve zbornici; če pa ste si navskriž-misli, kaj pa potem? Poglejmo na Prusijo, kjer je vlada rekla, da bo dnar vzela, kjer ga bo ravno našla. Številke potrditi, zraven pa se zabranjevati s protesti, vzrokuje bolni stan; stvar se vidi potem drugač kakor je. Budget pa mora resničen biti, zakaj le če je budget resnica, je tudi ustava resnica. Nadja se — nadaljuje govornik — da vlada sama bode o tem preuredila ustavo, in hvali zbornico gosposko, da je saj večidel potrdila to, kar je sklenila zbornica poslancev, ktera je zastopnica ljudstva, ktero davke plačuje. Zbornica gospôska, izvoljena od vlade, je zato že sama po sebi prijazna vladi; če pa le v vsem z vlado drži, je skor da uradnija; s tem pa se ustavi ne zadostuje, ampak le pot gladi absolutizmu.“ Le baron Halm in prof. Miklošič sta mu včasih zaklicala „dobro!“ vsa druga zbornica ga je molčé poslušala; toliko več pa je govor njegov hvale prejel v časnikih in drugod, čeravno se je tudi nasprotna stranka oglasila zaničevaje besede njegove. — V seji 14. dne t. m. je grof Auersperg pri obravnavi zemljišnih davkov itd. besedo poprijel za kranjsko deželo in rekel, da deželni zbor ljubljanski je enoglasno sklenil prošnjo za znižanje gruntnega davka, da pa je žalostno, da je prošnja celega zbora pod mizo padla; izročena je bila ministerstvu v ustavno obravnavo, zdaj pa ni duha ne sluha o nji. Zbor kranjski in kranjsko ljudstvo nista še te misli, da bi bilo ustavno pravilo že zamrlo, in on sam — pravi grof — misli, da le veše plešejo pred očém tistim, ki mislijo da ustavni princip umira v Evropi. Minister Plener mu odgovori, da prošnja kranjskega deželnega zbora ni pod mizo padla, da je davkovskim uradnijam ukazalo prizanesljivo postopati s izterjevanjem davkov, da je vlada prošnjo kranjskega deželnega zbora prevdarila, da pa zdaj ni môgla davkov znižati in o tem vstreči deželnemu zboru. Grof Auersperg mu zavrne, da je pričakoval kaj veselejšega slišati od ministra. — Zbornica poslancev je začela pretresati novi davek za nepotrebne reči (Luxussteuer), zoper kterege se upira mnogo poslancev, rekši, da stvari, ki so eni deželi potrata, lišp ali gizdavost, so drugi potreba. — Sploh se je veliko premenilo o tem, kako je pred zbornica poslancev se obnašala do ministerstva, kako pa se véde zdaj, in ker mnogo poslancev ni celó nič zadovoljno s tem, kako ministerstvo postopa o „schleswig-holsteinski“ zadevi, pravijo dunajski časniki, kakor „Presse“ in drugi, da utegne viharna seja takrat biti, ko bo šlo za to, da naj zbornica dovoli na posodo vzeti zopet 10 milijonov gold., ki jih je treba za armado avstrijansko, ktera gré v

Schleswig-Holstein. 10 milijonov gold. ni malo za naš dnarni stan, in treba je vedeti, ali stroški na Nemškem bojo Avstrii v prid ali škodo. Tudi radovedno že pričakuje zbornica odgovora ministra unanjih oprav, kaj bo o tej zadevi rekel na interpelacijo Mühlfeldovo, čeravno že iz družih dogodeb vé, da odgovor ne bo tak, kakoršnega interpelanti želé. — Zdaj se zopet sliši, da že konec tega mesca se končá državni zbor. — Mnogo se govori zdaj, da se utegneta sklicati ogerski in hrvaški deželni zbor; verjetno je pa tudi zdaj to, zakaj gledé na vse, kar se godí zdaj po svetu, že pač živa potreba trka na duri, da se poravná v deželah avstrijanskih, kar je dosihmal še negotovo. — Na Nemškem se zavoljo Schleswig-Holsteina klobčeč čedalje bolj zamotuje. 11. t. m. ste avstrijanska in pruska vlada zveznemu zboru v Frankobrodu podale predlog: naj sklene, da se od danske vlade terja preklic ustave od novembra lanskega leta, po kateri se nemski Schleswig vdruži Danii; če ne, bote avstrijanska in pruska armada posedle Schleswig. Al v zboru 14. t. m. je bil ta njuni predlog z 11 glasovi proti 5 zavržen. Na to ste avstrijanska in pruska vlada protivnim nemškim vladam rekla, da vzamete vso to stvar v svoje roke, češ, da one se držite zaveznih pravic, ne pa narodne politike. In res — ker danska vlada noče preklicati novemberske ustave — je 20. dne t. m. začela avstrijanska armada čez prusko deželo (ker zavolj upornih nemških vlad drugod ne more) marširati v Schleswig in za njo pride tudi pruska armada. Al kaj bo dalje? Kaj, če Avstrii in Prusii nasprotno vlade tudi, pa iz družega namena, pošljejo armad v Schleswig in se začne med samimi Nemci vojska? Kaj, če tudi angležka in rusovska vlada se vstopite proti avstrijansko-pruski zavezi? Nazadnje še cesar Napoleon morebiti potegne z manjšimi nemškimi vladami, in zmešnjav bode brez konca in kraja. Tak stan je zdaj na Nemškem! — Pravijo, čeravno so tudi viharji ravno zdaj v državnem zboru francozskem, ko izvrstni možje Thiers, Berryer, Juli Favre in še drugi neusmiljeno stresajo vlado francozko, da zametuje denar, da si po nepristojnih potih dá poslancev voliti v državni zbor itd., da vendar cesar Napoleon še nikoli ni tako vesel bil kakor zdaj, ko se njegove oči obračajo na homatije nemške in mu na misel prihaja Rajn itd. — Mazzini je iz Londona oklical, da ni on poslal Lahov v Pariz, da bi umorili Napoleona. — Turški sultan se pripravlja na spomlad v Pariz, kjer se bo pokazal v vsej orientalski paradi. — V Bukareštu je začel 13. t. m. izhajati politični časnik „Budučnost“ v rumunskem in bolgarskem jeziku. Bratinstvo teh narodov bo geslo tega časnika — „Slovo“ — rusinski list, in „Gazetta narodowa“ — poljski list v Lvovu, sta se sprijaznila in bota skušala sprijazniti rusinski in poljski narod. — Od vseh krajev se sliši o hudi zimi; iz Beligrada se piše, da ste Sava in Donava zamrznile. — Repata zvezda se je prikazala.

Kursi na Dunaji 19. januarja.

5 % metaliki 72 fl. 35 kr. Ažijo srebra 21 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 79 fl. 90 kr. Cekini 5 fl. 84 kr.

Loterijne srečke:

V Gradcu } 16. jan. 1864: 26. 40. 14. 18. 45.
na Dunaji } 15. 16. 35. 89. 55.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 30. jan. 1864.
V Trstu 13. januarja 1863: 5. 23. 36. 17. 4.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 23. januarja 1864.